

Экспортнинг мамлакат ривожланишидаги роли ва аҳамияти

Холмуминов Зиядулла Амирович

PhD, мустақил тадқиқотчиси

Ҳар қандай мамлакат иқтисодий барқарорлик ва ўсишга эришиш учун ташқи савдо фаолиятини, жумладан, экспортни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратади. Экспорт, миллий маҳсулотларни халқаро бозорга чиқариш имкониятини яратиб, мамлакат иқтисодиётининг ташқи дунё билан интеграциясини таъминлайди. Бу мақола экспортнинг иқтисодий аҳамияти, Ўзбекистон учун ўзига хос хусусиятлари ва унинг мамлакат ривожланишига қўшаётган ҳиссаси ҳақида батафсил ёритади.

Экспорт мамлакат иқтисодиёти учун бир нечта стратегик аҳамиятга эга:

1. **Валюта тушуми.** Экспорт халқаро савдодан келадиган валюта тушумларини таъминлайди. Бу валюта захираларини ошириш ва ташқи қарзларни камайтириш имконини яратади.
2. **Ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш.** Экспорт бозорлари кенгайиши маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни рағбатлантириб, янги иш ўринлари яратишга сабаб бўлади.
3. **Технологик ўсиш.** Халқаро бозор талабларига жавоб бериш учун янги технологиялар жорий этилади ва ишлаб чиқариш жараёнлари такомиллаштирилади.
4. **Иқтисодий диверсификация:** Экспорт орқали миллий иқтисодиёт хомашё сотишдан тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтиш имкониятига эга бўлади.

Ўзбекистоннинг экспорт динамикаси сўнгги йилларда сезиларли даражада ўзгарди. Жумладан, 2019–2023 йиллар оралиғида экспорт ҳажми 15% га ошганлиги қайд этилди. Экспорт таркибида пахта улуши камайиб, тўқимачилик маҳсулотлари ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари улуши ошди.

Бу ички қўшилган қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ривожлантиришда ижобий тенденция ҳисобланади.

Шу билан бирга, экспорт ҳажмини ошириш учун ҳали ҳам ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар мавжуд:

1. **Логистика инфратузилмаси** - транспорт ва логистика тизимини такомиллаштириш зарур.
2. **Ҳалқаро стандартларга мувофиқлик** - маҳсулотларнинг сифатини жаҳон талабларига мослаштириш керак.
3. **Бозорлар диверсификацияси** - экспорт жўнатмалари ҳозирда асосан қўшни давлатларга йўналтирилган бўлиб, янги бозорларга чиқиш лозим.

Экспортни ривожлантириш Ўзбекистон иқтисодиёти учун стратегик аҳамиятга эга. Қуйидаги чоралар уни янада рағбатлантириши мумкин:

1. **Саноатлаштириш даражасини ошириш.** Юқори қўшилган қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни қўллаб-қувватлаш.
2. **Экспорт компанияларини қўллаб-қувватлаш.** Маркетинг, молиялаштириш ва техникавий кўмак кўрсатиш.
3. **Янги бозорларга чиқиш:** Европа ва Осиё мамлакатлари билан ҳамкорликни кенгайтириш.

Ушбу тавсияларни амалга ошириш орқали Ўзбекистон жаҳон иқтисодий тизимидаги ўрнини мустаҳкамлаб, аҳоли фаровонлигини оширишга эришиши мумкин.